

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Ordföranden har ordet

Tack för det förtroende som ni har visat genom att välja mig som ordförande för PLF under kommande verksamhetsår.

För er som inte vet vem jag är vill jag börja med att presentera mig lite närmare. Jag är född och uppvuxen i Misterhults socken som numera tillhör Oskarshamns kommun. Mitt intresse för bygdehistoria började redan när jag gick i första klass i Lilla Laxemars skola och vi fick boken "Misterhults socken - den är vår hembygd". Jag behöver väl inte berätta att mitt exemplar nästan är sönderläst. På examensdagarna sjöng vi alltid sången "Misterhults socken den är vår hembygd, den är vacker skall du tro..." som finns på de sista sidorna i boken.

En person som påverkade mitt intresse för äldre tider var min farmor. Hon var född år 1900 och levde ända fram till 1992. Hon berättade mycket om gamla tider och små episoder som hänt. Min farmors farfar som levde 1843 - 1910 tyckte att han upplevt stora förändringar och uppfinningar under sin levnad, vilket hans fru inte tyckte var något att skryta med, mot det som hon varit med om fram till sin död 1934. Jag tycker att det säger mycket om vår världs utveckling. Det som är science fiction i dag är verklighet i morgon.

Om ni vill veta mer om mig och har tillgång till internet, gå då in på PLF-hemsida, skriv "come.to/plf" i adressraden och klicka dig vidare till min hemsida.

Nu vänder vi tillbaka till föreningen och nutid. Vi har börjat med att ha öppet i PLF-lokalen på måndagskvällar kl. 18.00-21.00. PLF-lokalen hit-

Ur innehållet

Kallelse till föreningsmöte.....	2
Vägbeskrivning.....	3
Nytt i styrelsen.....	3
Stensjöroten.....	4-6
Välkommen till arbetsstugan.....	7
Uppdaterat i databasen.....	7
Jonny Nilsson om hembygdsrörelsen.....	8
Läsövning.....	9
Nya medlemmar.....	10
Tidsplan 2001-2002.....	11
Efterlysningar.....	11, 12
Ur årsmötesprotokollet.....	12
Lösning till läsövning.....	12

tar du på Stora Torget i Oskarshamn, dörren till vänster om Apoteket. Ring på klockan till vänster om dörren så kommer vi och öppnar.

Tycker du det är svårt att söka i databasen? Då hjälper vi dig att komma i gång så att du sedan kan söka själv i databasen på biblioteken i Oskarshamn och Kristdala.

Det kanske är något annat som du vill ha hjälp med, till exempel var en viss plats ligger eller ett ord som är svårläst. Titta då ner till oss i PLF-lokalen så kan vi lösa problemet tillsammans.

Du är också välkommen till oss för att ta del av våra mikrofilmer/mikrokort, tidskrifter från olika släktforskarföreningar, CD-skivor och annan litteratur som berör släkt- och bygdeforskning.

Vi ses på föreningsmötet lördagen den 5 maj i Hycklinge då vi kommer ägna dagen åt att byta anor med varandra.

Barbro Sander

Kallelse

Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum
håller föreningsmöte
lördagen den 5/5 kl. 10.00
i Natur Center Lilla Hycklinge, Döderhult
Vägbeskrivning på nästa sida

Mötesförhandlingar
Därefter anbyten fram till klockan 15.00

Det finns möjlighet att äta lunch på platsen, men detta måste Du anmäla till Birgitta Drehmer senast fredagen den 27 april. Lunchen kostar 65 kr. Birgitta Drehmers telefonnummer och E-postadress finner Du nedan.

Det blir även möjlighet att söka i databasen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2000/2001

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Barbro Sander	ordförande	0491 - 750 30	049175030@telia.com
Anders Thunberg	v. ordförande	0491 - 766 411	anders.0491766411@telia.com
Birgitta Drehmer	sekreterare	0491 - 157 41	birgitta.049115741@telia.com
John-Olof Dillström	kassör	0491 - 919 22	
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	samblixt@algonet.se
Britt Maria Ekstrand	ansvarig för brevfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Anders Rotvikier	materielfrågor	0491 - 620 11	anders.rotvikier@telia.com
Christina Dannesäter	styrelseledamot	0491 - 240 47	gillberga@hogsby.se
Elenore Svensson	styrelseledamot	0491 - 147 37	eleanore.svensson@swipnet.se
Roger Axelsson	suppleant	08 - 32 58 20	rax@hem.utfors.se
Curt Holm	suppleant	0491-138 04	majviolah@ebrevet.nu
Maj Holm	suppleant	0491-138 04	majviolah@ebrevet.nu

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn. Utkommer fyra gånger per år. Upplaga omkring 1200 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN.

PLF har numera också en hemsida. Du kan enklast nå den genom adressen **come.to/plf**.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **plf.oskarshamn@post.netlink.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 58 utkommer i mitten av augusti 2001.

I redaktionen: Anders Thunberg (se ovan). Curt Holm och Maj Holm (se ovan).

Vägen till Natur Center Hycklinge

Nedanför Döderhults kyrka korsas Norra Vägen mot Oskarshamn av Döderhultsbäcken. Parallellt med denna går en väg mot Flinshult och Ostkustleden. Den heter Långelid. Följ den vägen förbi husraden till vänster. Fortsätt en bit genom skogen, tills Du

kommer till ett vägskäl. I grenet mellan vägarna ligger Natur Center Hycklinge. Där börjar Ostkustleden, och där finns ett stort gult hus. Välkommen dit den 5 maj mellan klockan 10.00 och 15.00 för föreningsmöte, anbyten och naturupplevelser.

Nytt i styrelsen

Ny ordförande Barbro Sander

från Mellingerum har varit med som styrelseledamot och vice ordförande sedan starten 1983. Engagerad i sin hembygd, vilket man kan se på hennes hemsida: w1.491.telia.com/~u49104991/

Ny vice ordförande Anders Thunberg

från Oskarshamn började sitt engagemang i PLF med att organisera kurser på Oskarshamns folkhögskola. Styrelseledamot och redaktör för PLF-nytt de senaste två åren.

Ny styrelseledamot Christina Dannesäter

från Gillberga by i Högsby har i bl.a. flera studiecirkelar dokumenterat mycket om olika byar i Högsby socken. Ett reportage om hennes verksamhet finns i PLF-nytt nr 54.

Ny styrelseledamot Elenore Svensson

från Oskarshamn, medlem sedan drygt ett år, har forskat sedan 1996 på sin släkt, som främst kommer från Fliseryd. Har arbetat i 32 år på Scania, först som sekreterare och sedan som informatör.

STENSJÖROTEN del 2

STENSJÖ NR 2 1/2 MTL SK

Brukare och andra boende på gården

Namnet Jöns var ett vanligt namn på brukaren av Stensjögårdarna. Mellan åren 1600-1603 hette bonden på denna gård Jöns. Brukade denne Jöns båda gårdarna? Jöns fattigdom belyses 1601 i avkortningslängd med orden: ”husarm, som litet haver till sin egen föda i denna hårda tiden”. Lika illa var det år 1602: ”husarmt folk,

som ganska litet eller alls intet sått detta år 1602 och lidit däröver stor nöd och fattigdom till deras föda”. Detta år bodde knekten Sonne på Stensjö nr 2 och delade troligen jordbruket med Jöns.

Knekten Anders övertog gården 1603. Årliga räntan avkortades varje år åtminstone fram till 1605.

Omkring 1610 hette bonden Jöns Månsson. Liksom på Stensjö nr 1 förekommer Jöns fram till mitten av 1650-talet. Om det är en, två eller till och med tre olika personer det rör sig om är inte möjligt att klargöra. Jöns på Stensjö nr 1 anges vara gammal redan 1617, medan Jöns på granngården betecknas som gammal 1637. Att döma av betalningar till Älvsborgs lösen och markhjälpen var Jöns ensam till 1619, då han antingen gift sig eller skaffat en dräng. Åren 1628 och 1629 fanns det tre respektive två vuxna personer på gården.

1642 fanns på Stensjö drängen Per Svensson och under åren 1648-1650 bodde Sven Olsson och hans hustru där. Jöns med hustru, son och dräng fanns kvar till 1656, då Hans Olofsson övertog jordbruket på båda gårdarna, vilka han skötte tillsammans med hustru, son och piga.

Sonen Olof Hansson köpte gården och löste ut sina syskon vid faderns död 1667 och brukade den med hjälp av hustrun och flera barn till sin död 1680. En betrodd man, som blev sexman och fjärdingsman.

Gården såldes nu till befallningsman Sven Nilsson, men jordbruket drevs vidare av Olof Hanssons son, Per Olofsson, med hustruns hjälp. Pers bror, Olof, arbetade som dräng och familjen fortsatte sin gärning på Stensjögårdarna in på 1700-talet.

Per Olofsson hade åtskilliga uppdrag i socknen såsom sexman, kyrkans åldersman och rotemästare

Namnet Stensjö är ovanligt välfunnet på den by, vars historia Maj och Curt Holm här fortsätter att berätta. Den som besöker byn kan konstatera, att här finns inte bara en vacker sjö utan också för småländska förhållanden ovanligt stenbundna marker.

för norra fjärdingen. Han hade 1695 två söner. Några år senare dog hans hustru och år 1699 gifte han sig åter och nu med Elin Persdotter från Stora Eckerhult.

Hans Olofssons släkt

1. Hans Olofsson död 1667

- Barn: a. Olof Hansson
b. Lisbet Hansdotter
c. Jacob Hansson
d. son eller dotter
e. son eller dotter

2. Olof Hansson död 1680

- Barn: a. Per Olofsson
b. Olof Olofsson
c. Karin Olofsdotter
gift 1691 med Nils Eriksson, Kyrkeby
d. Kirsten Olofsdotter
gift 1697 med Lars Nilsson, Plittorp

3. Per Olofsson

- Barn: a. Anna Persdotter född 1684
b. Elisabet Persdotter född 1686
c. Brita Persdotter
gift 1698 med Lars Larsson, Klemna
d. Sven Mickelsson, styvson
e. Per

Kvarnar

Stensjö nr 2, 1/2 mtl sk hade sågkvarn i Virboån med dammen på ”Rålambs frälse”, d v s Stensjö nr 1.

Knektar, ryttare och båtsmän

Stensjögårdarna utnyttjades för försörjning av knektar. Enligt en längd bodde en ryttare, Olof, på gården. På 1610-talet fanns knektarna Sonne och Anders. 1620-1627 hette knekten Måns Jonsson och 1630 var Jon Jönsson knekt för rote 1, i vilken Sten-

sjö ingick. Detta år omnämndes även ryttare Jöns, som skulle kunna vara den Jöns Persson (1632-1648 med nr 19), som var i Schlesien 1641-1642, blev fånge vid Ruchstadt 1644, men åter var hemma 1647-1648. År 1663 var Nils Jönsson knekt med lön från Stensjö nr 1. Båda gårdarna ingick sedan i båtsmanshållet och 1680 var Jon Skrika båtsman nr 19. Han följdes av Jöns Lång 1687-1695.

Båtsmanshållet omorganiserades 1693, då Sven Persson Ny, boende på Torpet på Högetorp, blev ordinarie båtsman medan Jöns Persson Lång blev fördubblingsbåtsman. Den senare bodde på fördubblingsbåtsmanstorpet för rote 117, Mörkevik (1694-1812) på Stensjö nr 2. Jöns fick dottern Elin 1691.

Jon Skrika bodde även i fortsättningen kvar i Stensjö. Han fick 1691 sonen Per, som dock dog fem år gammal 1696.

Båtsmännen var synbarligen inte Guds bästa barn, då de ofta var inblandade i stölder och slagsmål. Vid ett uppträdde vid kyrkan, där fru Anna Ogelwie på Hycklinge säteri besvärades med otidigt tal av flera båtsmän, av vilka en var Jon Skrika. Jöns Persson Lång fick 1695 betala dryga böter för slagsmål med en soldat från Fliseryd "för werie och knifdrag" samt marknadsbrott.

Ur ett referat från prosteting 1694 framgår att hemmavarande båtsmän åtog sig diverse arbeten och i detta fallet reparation av kyrkstolarna, vilken utfördes av Sven Orre och Jöns Lång.

Ur domböckerna

Tingsprotokoll Stranda härad 13 maj 1641 i Mönsterås

Jöns i Stensjö var edsman för Per i Veningehult, som "fäst lag att värja sig och göra sig fri" från ryktet, att han skulle var vållande till sin halvbror Eriks död.

Tingsprotokoll Stranda härad 28 maj 1650

Mökränkning med skyldskap. Nils Jönsson i Stensjö, ogift, mökränkt Brita Svensdotter, ibidem, och länt henne med barn, det har hon allt in till sitt yttersta bekänt. Sedan blev hon död. Han har nekat och fäst sexmannaed, som han inte kunnat fylla. Han säger sig endast en gång haft beblandelse med henne.

"De äro bägge sidor varandra skylda till tredje led". Nils är födder av faderns sonson och Brita av hans systerdotters dotter. Han har dömts enl Edsmålsbalken till 40 dalers böter. Om de något

straff för skyldskapet skall undergå blev refererat till Hovrätten.

Underskrift: Håkan Jönsson Humble.

Hovrättens resolution; Nils böte för mökränkning, fri för skyldskapsspiäll.

Tingsprotokoll Stranda härad 25 juni 1679 i Kronobäck

Per Olofsson i Stensjö mot hustru Karin Botvidsdotter i Engelstorp, som skällt honom och hans bror, Olof, som tjänst hos honom för tjuv på kyrkvägen. Karin menar att det var ett missförstånd. Uppskov för vittnens kallande.

30 sept 1679 i Herstorp

Vittnet, pigan Kerstin Jönsdotter i Djupeträsk skall inkallas till nästa ting.

Tingsprotokoll Stranda härad vintertinget 15 februari 1699 i Ålems krog

Muraremästare Erik Forsman från Västervik kom inför rätten. Han hade erhållit kammarherre Hans Rålamb's brev på Stensjö 1/2 mtl fr i Döderhults socken av den 27 september 1698. Forsman besvärade sig över Per Olofsson i Stensjö, "det han, då mäter Erik tredje dag jul, sistlidne år, lät uppläsa det nämnda brevet och kontrakt, som han gjort med Axel Olsson, honom med trug och undsägning överföll, och sedan "hissade" sin svåger, fjärdingsman i Döderhult, Nils Eriksson, samt sin måg, Lars Larsson, jämte styvsonen Sven, att honom uppå kyrkbacken med skuffande, stötande samt ideliga skällsord antasta, vilket han skriftligen förklarar. Han klagade dessutom att fjärdingsmannen, Nils Eriksson, tog i honom på kyrkbacken, slet sönder hans rock och byxor. Båtsman Skrika stötte honom 2 stötar. Per Olofsson undsade att slå honom var han honom såg mellan Västervik och Stensjöhult, och (kunde de äntligen) taga pengarna från honom, 26 daler, som han hade hos sig och hade fått av Axel Olsson, som ackorderat med honom om bruket i Stensjö, kallandes honom tjuv och skälm, ledande fjärdingsmannen Forsman vägen utför till krogen. De andra, Per Olofsson, båtsman Jon Skrika och Pers styvson, Sven Michelsson och Lars Larsson i Klämna följde med, och som han inte såg sig kunna (behålla pengarna), fick han dem från sig åt Axel Olsson. Axel gick skogsvägen hem att de inte skulle komma efter honom. Till vittnen äro kallade:

drängen Måns Persson i Gultorp: med sin husbondes lov hade han rest till Döderhult fjärde dag jul och kom dit i god tid före sammanringningen. Stensjöborna kommo intet i kyrkan förrän iemot slutet

av predikningen, men ehuruväl ännu som obekant såg han intet. När Måns kom ur kyrkan, gick han in i Kyrkeby, då Knut i Klemna kom in och sade att de slåss ute. Därför gick han ut och då låg murmästaren kull och de andra hjälpte upp honom. Fjärdingsmannen tog honom i armarna och ”harfwade av med honom vägen bortåt. När de först voro ihop med Erik hjälpte båtsman Skrika upp honom. När fjärdingsmannen ledde bort Erik gingo de andra till sina hästar. Mer vet han inte härav.

Daniel Jonsson i Rostorp: När han kom ur kyrkan fjärde dagen frågade Per Olsson i Stensjö om häradskrivaren var hemma, vartill han nekade. När Per och de andra kommo neder om backen och gingo efter murarmästaren, där de ”samkades”, såg då väl att Pers styvson Sven med piskskaftet stötte åt munnen på murarmästaren, men rörde honom intet. Mera kunskap har han ej härom.

Olof Håkansson i Fagereke: När de kom ut ur kyrkan stodo Per Olsson i Stensjö och murarmästaren och taldes vid. När Olof gick förbi dem och kommit ett stycke därifrån, kom fjärdingsmannen ut och sade: ”om vi är en kronans betjänt skall jag taga dig och ända till krogen”, tog i armen och ledde vägen utåt. Fjärdingsmannen skällde Erik för skälm och hundsfott. När de kommo ut på ängen ryckte han till murarmästaren och slog honom med hatten. Båtsman tog tag i Erik och sade: Du skall gå med (). Fjärdingsmannen talte om pengarna och sade att han skulle taga dem ifrån honom. Därför mästare Erik levererade pengarna åt Axel och det gick fort. Axel stoppade dem i byxorna och gick strax sin kos, men fjärdingsmannen bad honom icke tage dem. drängen Håkan Jonsson i Glabo: Han kom till Per Axelsson och murarmästaren, när fjärdingsmannen sade: ”jag är kronans betjänt och skall taga pengarna från dig”. Sedan ledde han honom vägen åt krogen. När de kommo på ängen, drogs murarmästaren omkull baklänges, efter han inte ville följa med. I övrigt betygar han allt enligt Olof Håkansson.

båtsman Jon Skrika: När de kom ut ur kyrkan stod Per Olsson i Stensjö, hans styvsöner Per och Sven samt mågen Lars i Klemna samt murarmästaren neder om kyrkbacken och taltes vid, men om vad det hörda han inte, eftersom det var ett gott bössehåll mellan honom och dem. Strax efter kom fjärdingsmannen till dem och då gick Jon neder till dem för att höra vad de talade om. I det samma ”nappade” fjärdingsmannen i Erik med handen i byxsacken och slet ur 2 knappar sägandes sig vilja taga pengarna från honom, men fick intet. Sedan tog han murarmästaren i armen och ledde över bron hållandes i armarna tills de kom ut på ängen. då murarmästaren slet sig ifrån honom bedjandes honom leda horor och tjuvar. Därpå svarade fjärdingsmannen: ”du är nu stut och sälle. Du haver slagit sönder och ött vår kalk”. Medan Erik var lös fick han pengarna ifrån sig till Axel, som frågade fjärdingsmannen, om han skulle taga dem, men Nils svarade intet därtill. Sedan tog åter fjärdingsmannen i Erik och ville ha honom till krogen, då de drogo bägge baklänges så att hattarna föllo av dem och Nils slog Erik ett slag med hatten. Per i Stensjö kom inte dit förrän detta allt var passerat.

”Fjärdingsman, som denna sak mest angår, haver slagit knäet sönder, så att han inte kan komma hit. Därför saken till nästa ting och hans ankomst termineras”. (Det är möjligt, att det på Stensjö fanns stenbrott, som murarmästaren var ute efter för kalksten. Observera att fjärdingsmannen säger, att han ”slagit sönder och ött vår kalk”. En annan tänkbar möjlighet beträffande kalken är, att det rörde sig om upplagd murarkalk.)

Tingsprotokoll Stranda härad 27 juni 1699 i Hars-torp

Från senaste tinget differerade sak mellan murarmästare Erik Forsman och Per Olsson i Stensjö. Fjärdingsman Nils Eriksson i Döderhult döms för skällsord och slag till sammanlagt 9 daler, dessutom för sabbatsbrott 40 daler. Per Olsson i Stensjö och dess styvsöner Per och Sven samt mågen Lars i Klemna betala 10 caroliner till Erik Forsman.

Inästa nummer avslutar Maj och Curt Holm historiken över Stensjö.

Demonstration av databas

Sam Blixt, Birgitta Drehner, Britt Maria Ekstrand, Anders Rotviker och Barbro Sander demonstrerade PLF:s databas och släktforskning på Internet vid en hembygdsdag på Oskarshamns bibliotek lördagen den 31 mars.

Välkommen till Lilla Hycklinge

Den 5 maj har Du tillfälle att kombinera vårt föreningsmöte och vår anbyttardag med naturupplevelser i kommunens naturcentrum. Du kan ta med Dig matsäck och kaffekorg om Du vill eller beställa lunch enligt kallelsen på sid. 2.

Välkommen till arbetsstugan

**PLF har öppet i arbetsstugan
måndagar klockan 18.00 - 21.00
fram till den 28 maj**

PLF:s arbetsstuga hittar du på Stora Torget i Oskarshamn, dörren till vänster om Apoteket. Ring på klockan till vänster om dörren, så kommer vi och öppnar.

Tycker du det är svårt att söka i databasen? Då hjäl-

per vi dig att komma i gång, så att du kan söka själv. Det kanske är något annat, som du vill ha hjälp med, t.ex. var en viss plats ligger eller ett ord, som är svårsläst. Titta då ner till oss i arbetsstugan, så kan vi lösa problemet tillsammans.

Du är också välkommen ner i arbetsstugan för att ta del av våra mikrofilmer/mikrokort, tidskrifter från olika släktforskarföreningar, CD-skivor och annan litteratur, som berör släkt- och bygdeforskningen.

Datum	Ansvarig för kvällen	Telefon
20010423	Anders Thunberg	0491-76 64 11
20010507	Christina Dannesäter	0491-240 47
20010514	Elenore Svensson	0491-147 37
20010521	Maj Holm	0491-138 04
20010528	Curt Holm	0491-138 04

Uppdaterat i databasen

Församling	Sock. kod	Födda	Vigda	Döda	Husförhör
Mönsterås (4)	(MÖN)				1783, 1788 1791, 1827 1833
Lönneberga	(LÖN)				1898
Djursdala	(DJU)	1693.1930	1693.1930	1725-1930	
Egby	(EGB)	1668.1897	1653.1897	1652.1897	
Runsten	(RUN)	1713-1844	1708-1860 1871-1920	1713.1897	
Mörbylånga (12)	(MÖL)	1716-1897	1664.1740 1742-1896	1716-1897	
Glömminge	(GLÖ)	1704-1861	1676.1794 1796-1861	1730-1861	
Gräsgård	(GRÄ)	1690.1728 1740-1920	1690.1920	1690.1920	
Kastlösa	(KAS)			1818-1897	
Resmo	(RES)	1716-1897		1716.1897	
Segerstad	(SEG)	1690.1897	1695.1920	1690-1897	
Smedby	(SME)	1652.1897	1652.1897	1651.1897	
Södra Möckleby	(SMÖ)	1688.1897	1688.1920	1688.1897	
Ventlinge	(VEL)	1798-1897	1695.1897	1759.1897	
Björkö	(BJK)	1680-1749	1680-1749	1680-1749	
Stenberg	(STB)				1900.1910 1920

Hembygdsrörelsens framväxt i Kalmar län

På PLF:s årsmöte den 17/2 föreläste Jonny Nilsson över ämnet ”Öfver platsen sjunga minnena”. Det handlade om den svenska hembygdsrörelsen med särskild hänsyn till Kalmar län. Föreläsaren började med att berätta om Hembygdspartiet och dess idéer, som i dag troligen inte alltid skulle betraktas som rumsrena. Hos den tidiga hembygdsrörelsen kan man finna ett förakt för svaghet och ett intresse för rashygien, som påminner alltför mycket om nationalsocialismen. Den huvudsakliga drivkraften var emellertid en sundare nationalism och en skepsis mot det nya industrisamhället, som befarades skapa en rotlös befolkning. Man ville rädda så mycket som möjligt av det gamla jordbrukssamhället, som stod för trygghet, råttådighet och kontinuitet.

Hembygdsrörelsens mest framträdande person vid denna tid, något av dess portalfigur, hette Karl-Erik Forslund.

Föreläsaren påpekade att de lokala krafterna i Sverige oftast varit mycket starka. Centralmakten hade alltid tvingats ta hänsyn till dem. Hembygdsrörelsen tog fart under det första världskriget. Det var nästan bara män av bildad överklass, som ingick i de första föreningarna. Ofta var nyblivna stadsbor och akademiker initiativtagare. Med tiden kom allt fler kvinnor in, och den sociala basen vidgades. Numera finns alla grupper i samhället representerade. Småland och Dalarna är två landskap, där hembygdsrörelsen tidigt fick fäste och i Småland hittar vi de första föreningarna i Döderhult, Ålem och Hultsfred. Ett centrum var Mönsterås. Under 80-talet blir hela Kalmar län täckt med föreningar. Med kartor illustrerade föredragshållaren mycket pedagogiskt hembygdsrörelsens framväxt under 1900-talet. I dag finns det 450.000 medlemmar i hela landet. Överhuvudtaget ser Hembygdsrörelsens framtid ljus ut i vår globaliserade tid.

Föreningsbildandet tog fart på allvar på 30- och 40-talen. Hembygdsgrändar och sockenböcker skapades. Intresset för den egna socknen var mycket stort,

och det intresset lever kvar trots att de gamla medeltida sockengränserna försvann på 1950-talet. Då ersattes de 2.300 socknarna med 800 landskommuner. Sockenböckerna, som på allvar började komma ut på 30-talet, ökade i antal på 50-talet, och man märker, att det då finns en önskan, att lyfta fram den lokala identiteten. Det har utkommit 70 sockenböcker i Kalmar län under 1900-talet, många så sent som på 90-talet. Döderhults kommun saknar emellertid en heltäckande sockenbok, men kan i stället glädja sig åt Gunnar Källenius bok om folket i Döderhult på 1600-talet, en bok som föredragshållaren lovprisade. Vid sidan av dessa böcker finns det en mycket stor litterär produktion av småskrifter.

Jonny Nilsson

doktorand i historia vid Lunds Universitet men numera bosatt i Mönsterås, berättade om den svenska hembygdsrörelsen och dess historia framför allt på lokal nivå i Kalmar län.

Hembygdsrörelsen och dess kusin släktforskningen är två folkrörelser på stark frammarsch i en värld som präglas av snabb förändring, globalisering och rotlöshet.

Föredragshållaren kom också in på historiesynen i sockenböckerna. Den präglas naturligtvis av att hembygden lyfts fram. Natur och djurliv får stort utrymme. Näringar, kyrkan, byar och gårdar blir grundligt belysta. Det finns emellertid vissa saker som man undviker. Kommunalpolitiken lyser med sin frånvaro, och konflikter av olika slag undviker man.

Den tidiga hembygdsrörelsens nationalistiska inskränkthet har ersatts med större vidsyn. Det är en styrka att ha en hembygd att älska. Det är viktigt att känna till sin historiska bakgrund. Därför frodas hembygdsrörelse och släktforskning. Det står emellertid inte i motsatsställning till utveckling, industrialisering och globalisering. Även det är något positivt, som man skall bejaka.

Anders Thunberg

Läsövning

Fortsättning från föregående nummer

I anförda tid denna vinständiga beboer, som
Commissaris Landtmätaren sig icke vara
tillståndigt, at böja denna förrättningen, da
rätta egaren till halwa frälse ägarende och
Stenjö äro icke blifvit kungjörd om för-
rättnings terminen, hvilket fel egenheltigen
faller på Skattefrälse äbörne, som sig nog
gjort sig understådda om, hvilken vore
rätter frälse- och jordegare uti Stenjö, samt
genast börst kungjöra Landtmätaren därom,
hvilken äljger at i laglig tid komma under
berande kungjör om förrättningsterminen,
och således måste en ny termin utskälas, samt
Herr Öfverste Lieutenanten och Ridderen
Axel Otto Crake därom Lagligen kungjöras.
Stenjö, Ut Elmså, *Per Nilsson*

Lösning finns på sidan 12

UTDRAG UR HANS HELSINGS (fogde på Strömserum) SAKÖRESLÄNGD 1560
Änkan i Norrby för hon lägrade sig med sin mans släkting.
Böter till vår Nådige Herre: 5 oxar och 10 mark.
Lasse Skräddare i Mönsterås för lönskaläge.
Böter 1 mark 4 öre.
Börje i Pålboða för olaga ekhygge.
Böter 4 mark.
Än haver häradet löst en kona från elden, som hade

mördat sitt eget barn och blev benådad till svärdet.
(Hon blev halshuggen i stället.) Och var man i
Stranda härad gav ett halvt öre (för benådningen).
Summa: 21 mark 6½ öre.

Saköres oxar	
Änkan i Norrby	5 st.
Per Nilsson i Forsa (sköt rådjur)	1 "
Olof i Slåthult (mökränkning)	2 "
Summa	8 st oxar

Maj och Curt Holm Källa: Gustav Bechs anteckningar ur Smålands handlingar

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
1497	Mark E. Johnson	5826 Wilkin's Lane	TX 77479	Sugar Land	USA
1498	Lennart Schantz	Lisebergsvägen 43	136 68	HANINGE	08-776 05 30
1499	Åke Eklöf	Fyrspannsvägen 62	131 48	Nacka	08-718 55 23
1500	Sture Mobaeck	Solsäter	597 97	FALERUM	0120-200 82
1501	Hans Svedberg	Grenvägen 13	136 38	HANINGE	08-777 57 10
1502	Lillulla Österman	Fasanvägen 26	393 59	KALMAR	0480-232 41
1503	Glenn Barvang	Kjerulfs gate 12	NO-2000	LILLESTRÖM	NORGE
1504	Gunnar Granå	Bronsgjutarvägen 45	145 72	NORSBORG	08-531 723 73
1505	Karl-Henrik Höckerfelt	Vinköl, Östtorp	532 94	SKARA	0511-37 41 45
1506	Per Henriksson	Alliansvägen 41	187 63	TÄBY	08-?
1507	Gunnar Ståhl	Martinvägen 33	168 51	BROMMA	08-37 21 32
1508	Inge Holgersson	Nästehult, Lidhem	590 91	HJORTED	0490-620 27
1509	Ann-Cathrine Holgersson	Nästehult, Lidhem	590 91	HJORTED	0490-620 27
1510	Håkan Bohman	PL 9250, Sättrabrunn	733 95	SALA	0224-222 52
1511	Bo Williamsson	Vågmästarevägen 42	232 53	ÅKARP	040-46 07 19
1512	Nils-Göran Svensson	Freyvägen 3, nb	133 38	SALTSJÖBADEN	08-717 21 96
1513	Åke Håkansson	Ståthållaregatan 32 A	392 45	KALMAR	0480-863 97
1514	Peder Nilsson	Humleryd	570 91	KRISTDALA	0491-711 21
1515	Lena Idebrant	Bäckafall 5	571 95	NÄSSJÖ	0380-749 11
1516	Bertil Karlsson	Almhurst Lunda	610 40	GUSUM	0123-204 97
1517	Peter Carlsson	Kapellvägen 11	553 17	JÖNKÖPING	036-71 17 99
1518	Ann-Britt Torsek	Knivsta gård	741 90	KNIVSTA	018-29 12 92
1519	Håkan Westerling	Ovädersleden 2	572 92	OSKARSHAMN	0491-622 26
1520	Gunno Graham	Linnégatan 70	413 08	GÖTEBORG	031-711 39 36
1521	Anna Lena Bard	Forellgatan 16	133 42	SALTSJÖBADEN	08-717 36 96
1522	Jonny Nilsson	Skepparvägen 1 B	383 34	MÖNSTERÅS	0499-128 07
1523	Gunilla Larsson	Sandstenvägen 8	141 39	HUDDINGE	08-746 80 89
1524	Irene Andersson	Bjurbäckens gård 1	688 91	STORFORS	08-630 50

28 nya medlemmar sedan förra utgåvan av PLF-nytt. Vi hälsar dem välkomna.

Arbetet med CD-skivorna

Eftersom det inte kommit in tillräckligt många anmälningar av intresserade medhjälpare för arbetet med CD-skivor för databasen, föreslog Sam Blixt vid PLF's styrelsemöte, att han skulle få i uppdrag att ta upp detta på Sveriges Släktforskarförbunds styrelsemöte i Leksand den 23 mars.

Efter detta fick Carl Szabad i uppdrag att undersöka om Sveriges Släktforskarförbund kunde ta fram en programvara för sökning i databaser för födda, vigda och döda. Dessa skall kunna användas av alla föreningar, tillhörande riksförbundet för detta ändamål. Vid den efterföljande förtroendemannakonferensen kom det ytterligare förslag från olika föreningar om samma sak. Det blev en, som Carl Szabad kallade det, ketchupeffekt. Alla tyckte detta var bra, arbetet är redan i gång.

Vad varje CD-skiva skall innehålla och hur de skall vara utformade kommer att bestämmas med det snaraste. Vi kommer att diskutera de förslag vi får in från alla intresserade och våra samarbetspartner i olika föreningar.

Vill Du komma med förslag är Du välkommen att skicka in dessa till samblixt@algonet.se.

**Antalet medlemmar i PLF
är nu närmare 975**

**Antalet poster i databasen
uppgår nu till 3 137 308**

Tidsplan 2001/2002

Vid PLF:s årsmöte den 17 februari fastställdes följande tidsplan för ett år framåt:

År	Vecka	Dag	Tid	Verksamhet	Lokal
2001	3	17/1	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	5	31/1		PLF-nytt nr 56	-”-
	7	17/2	10.00	Årsmöte	Logelokal
	11	21/3	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	15	11/4		PLF-nytt nr 57	-”-
	18	5/5	10.00	Föreningsmöte	Hycklinge
	31	1/8	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	33	15/8		PLF-nytt nr 58	-”-
	35	1/9	10.00	Föreningsmöte	Logelokal
	42	17/10	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
	44	31/10		PLF-nytt nr 59	-”-
	47	24/11	10.00	Föreningsmöte	Logelokal
	2002	3	16/1	18.00	Styrelsemöte
5		30/1		PLF-nytt nr 60	-”-
7		16/2	10.00	Årsmöte	Logelokal

AU sammanträder i regel onsdagar i veckan före styrelsemöte samt vid behov.

2001	34	25/8 – 26/8	Riksstämman i Borås.
------	----	-------------	----------------------

EFTERLYSNING

Hej släktforskare i Oskarshamn!

Jag hoppas att Ni kan hjälpa med denna efterlysning.

Jag söker efterlevande till JOHAN ALGOT GÖRANSSON från Eksjö, född 1883. Höreda utanför Eksjö är födelsesocken. Johan Algot är min mans morbror. Jag söker en kvinna, som på 1980-talet tog kontakt med släktingar i Eksjö, bl.a. Kajsa Fagerberg, min mans syster. Kvinnan påstod, att hon var dotter till Algot. Tyvärr blev hon inte så trevligt bemött, vilket min man, Arne Envall och jag beklagar. Kvinnan skall ha en son, som släktforskar. Enda

ursäkten är väl, att ingen hade vetskap om detta förhållande, som var under Algots militärtjänst i Norrland. Johan Algot omkom i 20–25-årsåldern vid en olycka.

Jag hoppas nu, att Ni i släktforskarföreningen kan hjälpa till och få kontakt med Algots dotterson, som hjälpt min mor att finna, varifrån hennes far kom.

Bästa hälsningar och tack på förhand.

Barbro Envall
Rödja 4
571 94 NÄSSJÖ
Tel. 0380–220 44

Uppmaning till PLF-medlemmar med flera.

Vi vädjar till medlemmar i PLF och andra intresserade att hjälpa till med Läsning, tolkning och inmatning av uppgifter från kyrkoböcker och andra handlingar. Vi behöver även medhjälpare för kontroll av redan inmatade uppgifter. Detta i synnerhet för att de kommande CD-skivorna skall bli så bra som möjligt.

EFTERLYSNING

Min fmfff Carl Bergsten, död 1860.04.20 i Påskallavik och fmffm Maria Nilsson, död 1850.02.15 i Emmekalf levde och verkade i Emmekalf. Carl som sjöman, skeppare, fiskare och lots.

I Hf har jag spårat dem tillbaka till A1:3, sid 29 Emmakalf nr 3 och sid 36 Hulta. I dessa sökningar har jag noterat följande uppgifter om födelse, Maria "1785 i Mönsterås" och Carl "1780 i Fliseryd".

Genom databasen har jag funnit en vigselanteckning 1813.04.05 på "Drängen Carl Nilsson uti Påskalla-viks Kjöping och Pigan Maria Nilsson därstädes".

Finns det någon som vet, om dessa uppgifter gäller samma Carl och Maria och dessutom kan ge mig någon uppgift om anor?

Tacksam för svar

Medlem 1428

Ulf Artursson

Midssommarvägen 57

976 31 LULEÅ

Tel. 0920-26 70 81

E-post:ulf.artursson@telia.com

Årsavgift för år 2002

Årsmötet beslutade att årsavgiften för alla enskilda medlemmar ska vara 100 kr och för föreningar 150 kr. Särskild medlemsavgift för ungdom och familjemedlem slopades därmed.

Lösning till läsövning

Fortsättning från nr 56

I anseende till dessa omständigheter, fann Commissions Lantmätaren sig inte vara tillståndigt, att börja denna förrättningen, då rätta ägaren till halva frälsehemmanet uti Stensjö ännu icke blivit kungjord om förrättningsterminen, vilket fel egentligen faller på skattefrälseåborna, som ej nogare gjort sig underrättade om, vilken vore rätter frälse- och jordägare uti Stensjö, samt genast bort kungöra Lantmätaren därom, vilken åligger att i laglig tid lämna vederbörande kunskap om förrättningsterminen och således måste en ny termin utsättas, samt Herr Överstelöjtnanten och Riddaren Axel Otto Drake därom lagligen kungöras.

Stensjö, ut Supra

Pehr Engström

UR ÅRSMÖTESPROTOKOLLET

§ 7. FÖRSLAG TILL TILLÄGG I STADGARNAS § 1 Föreningen har till syfte att främja forskning om människor, gårdar, byar och socknar samt sprida upplysning om forskningsresultaten

Tillägg: För detta är databasen det viktigaste verktyget. Tillägget godkändes av mötet.

För att bli gällande måste nästkommande ordinarie föreningsmöte också fatta beslut i frågan enl. stadgarnas § 9.

§ 18. ÖVRIGA FRÅGOR

Databasen växer. Bl.a. har inmatningen från Öland ökat och Björkö i Vetlanda kommun tillkommit.

Databasen har idag 3 126 586 poster.

Mötets ordförande framförde ett stort tack till Kurt Stenfelt, som ej var närvarande, för det goda arbete han nedlagt för föreningen, samt avtackade föreningens avgående ordförande Gunnar Källenius "upphovet till föreningen" för den stora insats han under åren gjort för PLF. Styrelsen överlämnade blomma och bokgåva.

Frågor på databasen sänds till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

Postgironummer 40 09 38-7

E-post:

plf.oskarshamn@post.netlink.se

Du kan också skicka Dina frågor via vår hemsida, som Du lättast når med adressen **come.to/plf**. I databasen hittar Du vårt elektroniska formulär.

Kostnader för brevfrågor.

Vi tar **20 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **40 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!** Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av betalningssätten som använts. Om pengarna sänds via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för.

Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut i augusti.